

Leipuripäivät Helsingissä

– mukavaa yhdessäoloa ja hyviä puheita

Suomen Leipuriliiton 125. vuosikokous ja kesäpäivät eli Leipuripäivät järjestettiin lähes 500 osallistujan voimin elokuussa Helsingissä, jonne leipurikunta kokoon-tui viettämään hyvähenkistä viikonloppua yhdes-sä perheenjäsentensä ja yhteistyökumppaniensa kanssa. Viikonloppu huipentui Hotelli Hilton Ka-lastajatorpalla järjestettyyn juhlaillalliseen, jossa il-taa viihdyttivät taitava mentalisti Viljo Haapamäki sekä Leipuriliiton 125-vuotista historiaa läpikäy-nyt StepUp-tanssiryhmän upea esitys. Liiton entinen toimitus-johtaja Olli Kuhta piti mieleenpainuvan puheen muistellesaan muun muassa Leipuriliiton ja ”koko leipomokentän” vaurastu-mista Leipurien Tukun osakekaupoilla 1980-luvun lopulla.

Leipuriliiton vuosikokouksessa ensimmäisen vuosikokouspu-heensa piti tämän vuoden alusta liiton puheenjohtajana toiminut Anttu Rautio*. Kesko Oyj:n päivittäistavarakaupan toimialajoh-taja ja Päivittäistavarakauppa ry:n puheenjohtaja Ari Akseli piti vuosikokouksen juhlapuheen. Akseli kertoi puheensa teeman olevan ”*Kun kauppa ja Leipuri kättä lyö, ei lopu meiltä työ, ei-kä kansalta leipä*”. Akseli viittasi myös Keskon ja K-kauppia-sliiton yhteisten tilaisuuksien ja Leipuripäivien väliseen saman-kaltaisuuteen ja niiden yhteisöllisyyteen. Molemmissa yrittäjät kokoontuvat viettämään yhteistä aikaa. Akseli totesi yritystoi-minnan peruseriaatteiden kaupalla ja leipomoilla olevan myös monella tapaa samanlainen. Akselin mukaan ”*Meillä kaupassa ykkösasia on se, että niitä tuotteita myydään enemmän, mitä on hyllyssä, kuin niitä, mitä ei ole*”. Tuota kuulijoita hauskuttanutta toteamustaan hän kutsui eräänlaiseksi kultaiseksi säännöksi. Toi-nen hänen ”kultainen sääntönsä” liittyi byrokratian lisäämiseen ja Suomen talouskasvun heikkouteen. Akseli muistutti, että ta-louskasvua on Suomessa ollut reaalisesti viimeksi vuonna 2008. Akselin mukaan yleisesti tiedossa on, että byrokratian lisäämi-nen ei luo talouskasvua, mutta siitä huolimatta sekä Suomessa että EU:ssa byrokratiaa jatkuvasti lisätään. Ja toisin kuin monissa muissa EU-maissa, Suomessa byrokraattisia säännöksiä nouda-tetaan pilkuntarkasti.

Moniin Akselin puheessa esille nostamiin asioihin on helppo yhtyä. Mutta mitä tulee siihen, että *niitä tuotteita myydään enem-män, mitä on hyllyssä, kuin niitä, mitä ei ole*, on todettava, että päivittäistavarakaupan eri toimijoilla, kuten esimerkiksi Keskon kauppiaille, on luonnollisesti valta päättää siitä, minkä yrityksen tuotteet kaupan hyllylle pääsevät, ja keiden eivät pääse. Kilpai-lu hyllytilasta on valtaisa. Päivittäistavarakaupan eri toimijat ovatkin kuin entisaikojen gladiaattoritaisteluiden katsomossa istuneet keisarit, joilla oli valta päättää siitä, kenen taistelijan kohdalla peukalo nostetaan ylöspäin ja kenen kohdalla peuka-lo käännetään alaspäin. Selvää on, että kaikille halukkaille kau-passa ei ole tilaa, varsinkin kun monet kaupan toimijat suosivat tuontituotteita pienten ja keskisuurten kotimaisten ja paikallisten yritysten tuotteiden kustannuksella. Leipomotuotteita rahdataan

Suomeen ympäri maailmaa samalla kuin kaupan lähellä toimiva paikallinen leipomo yrittää myy-dä tuotteitaan omasta myymälästään käsin. Olen usein todennut, että leipäosasto on kaupassa lähes ainoa paikka, jossa päivittäistavarakaupat pystyvät erottautumaan kilpailijoistaan. Mutta on harmil-lista, että niin monet kaupat käyttävät ”erottautu-miskeinonaan” paikallisten toimijoiden tuotteiden sijasta ulkomailta tuotuja paistopistetuotteita, kun niitä saa niin halvalla. Se on tuhoisaa myös suoma-laiselle rikkaalle leipäkulttuurille.

On helppo yhtyä myös Akselin puheessa mainitsemaan by-rokratian jatkuvaan lisääntymiseen ja älyttömien lakiehdotusten torjuntayrityksiin. Akseli totesi osuvasti, että vaikka lakiesitys olisi kuinka ”pöljä” tahansa, niin ”nöyränä hallintoalamaisena” on lähdettävä siitä, että lakiehdotukseen annettavien komment-tien on kuitenkin oltava sellaisia, että ne eivät loukkaa ketään. Akselin käyttämä termi ”nöyrä hallintoalamainen**” kuvaa hy-vin suomalaisten nöyrää asennetta poliitikkojen ja virkamiesten toimintaan ja heidän tekemiin päättömiinkin ehdotuksiin, kuten Akselin yhtenä esimerkkinä toteamaan korona-aikaiseen ehdo-tukseen kauppojen aukioloaikojen rajoittamisesta. Sehän olisi johtanut vain siihen, että lyhyempänä aukioloaikana kaupassa olisi ollut kerrallaan enemmän ihmisiä. Näin koronan leviämistä olisi pikemminkin vain edesautettu.

Mistä sitten johtuu, että byrokratia lisääntyy ja säännökset kiristyvät, vaikka jatkuvasti puhutaan niiden vähentämisestä? Näkemykseni mukaan syy on siinä, että kaikki ihmiset haluavat päteä ja olla hyviä omassa työssään; niin myös poliitikot kuin yksittäiset virkamiehet. Keksimällä ja ehdottamalla erilaisia sään-nöksiä tai noudattamalla pilkuntarkasti annettuja säännöksiä, määräyksiä ja ohjeita, yksittäiset poliitikot ja virkamiehet voi-vat kokea onnistumisen hetkiä omassa työssään. Kun on valtaa, vaikka vain hitusen, niin valtaa pitää käyttää, ja jos ei muutoin, vähintäänkin sääntöjen pilkuntarkalla noudattamisella. Mutta yhteistä uusille säännöille ja säännösehdoituksille on kuitenkin se, että niistä ei yleensä koskaan ole haittaa kyseisen säännöksen ehdottajalle tai säännöstä pilkuntarkasti noudattavalle virkamie-helle itselleen.

Mika Väyrynen

*Lue vuosikokouksesta ja siellä pidetyistä puheista lisää jäljem-pänä sivuilta 10-13.

**Olen usein todennut, että suomalaisten ”oppiminen” nöyrik-si hallintoalamaisiksi juontaa juurensa Suomen yli 100 vuoden ajanjaksoon Venäjän vallan alla. Tuollainen ajanjakso ja siihen liittyvät kokemukset ovat seuranneet yhteiskunnassamme suku-polvelta toiselle.